

«لایحه توزیع عادلانه فرصت‌ها و امکانات تحصیلی در آموزش عالی»

مقدمه:

با نظر به مأموریت نظام آموزش عالی با هدف تأمین نیروی انسانی متخصص موردنیاز در روند جاری و همچنین اولویت‌های توسعه کشور از راه سنجش علمی استعدادها، علاقه‌ها و توان متقاضیان ورودی و بر حسب ضرورت تجمیع و بهینه‌سازی سهمیه‌های متنوع در جهت تقویت ملاک‌های علمی سنجش و ایجاد توازن و تعادل در توان علمی ورودی‌های آموزش عالی و ملاحظه مصالح ملی و در تبعیت از اسناد بالادستی از جمله بندهای ۲-۲ و ۶-۲ سیاست‌های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری مبنی بر «اصلاح نظام پذیرش دانشجو و توجه ویژه به استعداد و علاقه‌مندی دانشجویان در انتخاب رشته تحصیلی و ...» و «توزیع عادلانه فرصت‌ها و امکانات تحصیل و تحقیق در آموزش عالی در سراسر کشور» و تصریح اقدام ملی (شماره ۶) راهبرد کلان (شماره ۶) در نقشه جامع علمی کشور مبنی بر «استقرار نظام سنجش و پذیرش در آموزش عالی» لایحه ساماندهی سهمیه‌های ورود به مقاطع مختلف آموزش عالی به شرح زیر تدوین و جهت طی مراحل قانونی به دبیرخانه هیئت محترم دولت ارسال می‌شود.

ماده ۱- تعاریف:

الف- شورا: منظور، شوراهای سنجش و پذیرش دانشجو در آزمون سراسری و تحصیلات تکمیلی به عنوان مراجع سیاست‌گذاری در حوزه سنجش و پذیرش دانشجو در آموزش عالی کشور است.

ب- مقاطع تحصیلی: شامل تمامی دوره‌های کاردانی (پیوسته و ناپیوسته)، کارشناسی (پیوسته، ناپیوسته)، کارشناسی ارشد (پیوسته و ناپیوسته)، دکتری حرفه‌ای، عمومی و تخصصی (Ph.D.) و دستیاری گروه علوم پزشکی و دامپزشکی است.

پ- آزمون سراسری (کنکور): منظور، آزمونی است که توسط سازمان سنجش آموزش کشور برای سنجش و پذیرش متقاضیان ورود به آموزش عالی از مقطع دیپلم و به صورت کشوری برگزار می‌شود، یا مطابق قانون سنجش و پذیرش دانشجو به صورت صرفاً با سوابق تحصیلی پذیرش می‌نمایند.

ت- مؤسسه: منظور از مؤسسه، کلیه دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی دولتی و غیردولتی از جمله دانشگاه آزاد اسلامی و مؤسسات پژوهشی وابسته به سایر دستگاه‌ها است، که دارای مجوز از وزارتین یا شورای عالی انقلاب فرهنگی برای پذیرش دانشجو در مقاطع تحصیلی می‌باشند.

ث- سازمان: منظور، سازمان سنجش آموزش کشور است.

ج- مرکز: منظور، مرکز سنجش آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

چ- وزارتین: منظور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

ح- ایثارگران: منظور، همسر و فرزندان شهدا و مقودالان، جانبازان بالای ۵ درصد و همسر و فرزندان ایشان، آزادگان و همسر و فرزندان ایشان، رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه و همسر و فرزندان ایشان، برادر، خواهر، پدر و مادر شهید است.

خ- ظرفیت: منظور، تعداد تقاضای پذیرش در هر یک از کدرشته محل‌های آزمون‌ها می‌باشد که توسط مؤسسه‌ها اعلام و به تأیید شوراهای گسترش وزارتین رسیده و حسب مورد در دفترچه راهنمای آزمون‌های سازمان و یا مرکز، درج و اطلاع‌رسانی می‌شود.

د- پذیرش: فرایند سنجش علمی است که الف: با شرکت داوطلبان در آزمون آغاز و با بررسی سوابق آموزشی، پژوهشی، فناوری و انجام مصاحبه علمی تکمیل و یا ب: با بررسی صرفاً سوابق تحصیلی انجام، و در هر دو صورت نتایج قبولی آنها توسط وزارتین از طریق سازمان و مرکز اعلام می‌شود.

ماده ۲ - حدنصاب گزینش آزاد:

گزینش علمی تمامی داوطلبان انتخاب رشته کننده در هر آزمون، بدون هیچ‌گونه قیدی به میزان ظرفیت هر کدرشته‌محل، گزینش آزاد نامیده می‌شود. نمره کل آخرین فرد قبول شده در هر کدرشته‌محل به‌عنوان حدنصاب گزینش آزاد در آن کدرشته‌محل در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۳ - سهمیه‌ها:

الف - در آزمون سراسری برای پذیرش دانشجو در مقاطع کاردانی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته، کارشناسی‌ارشد پیوسته و دکتری حرفه‌ای، سهمیه‌های پذیرش به‌صورت آزاد، مناطق (یک، دو و سه) و ایثارگران می‌باشد.

ب - در آزمون‌های فنی و حرفه‌ای (کاردانی پیوسته)، کاردانی پیوسته و ناپیوسته علمی - کاربردی، کاردانی به کارشناسی (کارشناسی ناپیوسته) و کارشناسی‌ارشد ناپیوسته و آزمون دکتری تخصصی و دستیاری گروه علوم پزشکی و دامپزشکی، سهمیه‌های پذیرش به‌صورت آزاد و ایثارگران می‌باشد.

پ - در پذیرش‌های صرفاً بر اساس سوابق تحصیلی، سهمیه‌های هر یک از این آزمون‌ها نیز مطابق بندهای الف و ب همین ماده اعمال می‌شود.

ماده ۴ - ظرفیت سهمیه‌ها:

الف - ظرفیت هر کدرشته‌محل در آزمون سراسری در مجموع به میزان ۵۰ درصد به نسبت شرکت‌کنندگان به هر یک از مناطق (یک، دو و سه) و مابقی (۵۰ درصد) به‌صورت آزاد به‌تمامی داوطلبان متقاضی هر کدرشته‌محل اختصاص می‌یابد.

تبصره ۱: شورا مجاز است با توجه به امکانات آموزشی، پژوهشی، آزمایشگاهی و رفاهی مؤسسه و در جهت ارتقای سطح علمی پذیرفته‌شدگان و حفظ کیفیت آنها، نسبت به تعدیل سهم داوطلبان آزاد و مناطق حداکثر تا ۵ درصد ظرفیت، اقدام نماید.

ب - در سایر آزمون‌های مورد اشاره در بند ب ماده ۳، تمامی ظرفیت هر کدرشته‌محل به کلیه داوطلبان و به‌صورت آزاد و رقابتی اختصاص می‌یابد.

پ - در تمامی آزمون‌ها ۵ درصد از ظرفیت تعیین‌شده در هر کدرشته‌محل به‌صورت اضافه بر ظرفیت (مازاد) به ایثارگران اختصاص می‌یابد.

تبصره ۲: در استفاده از سهمیه فوق‌اولویت با همسر و فرزندان شهدا و مفقودالان، جانبازان ۲۵ درصد به بالا و همسر و فرزندان ایشان، آزادگان و همسر و فرزندان ایشان، رزمندگان با شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه و جانبازان زیر ۲۵ درصد است. در صورتی که این ظرفیت تکمیل نشود، خالی‌مانده ظرفیت به خانواده شهدا (پدر، مادر، خواهر و برادر)، همسر و فرزندان جانبازان زیر ۲۵ درصد و همسر و فرزندان رزمندگان با شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه، اختصاص می‌یابد و در صورت تکمیل این ظرفیت در هر کدرشته‌محل، سایر ایثارگران با داوطلبان غیر ایثارگر رقابت می‌نمایند.

ت - سهمیه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص المپیادهای دانش‌آموزی جهانی به قوت خود باقی و پذیرش در هر کدرشته‌محل توسط سازمان انجام می‌شود.

ث - سهمیه مصوب شورای هدایت استعدادها درخشان در خصوص المپیادهای دانش‌آموزی داخلی دارای مدال طلا، نقره یا برنز، حداکثر به میزان ۵ درصد ظرفیت و بصورت مازاد، صرفاً در رشته‌های مرتبط که شورا تعیین می‌نماید توسط سازمان تخصیص داده می‌شود.

ج - در تمامی آزمون‌ها برای تأمین نیاز مناطق محروم (کم‌برخوردار) با توجه به نیازسنجی‌های وزارتین، در صورت نیاز حداکثر ۵ درصد ظرفیت هر کدرشته‌محل به‌صورت مازاد بر ظرفیت، در دانشگاه‌های استان مربوط اختصاص می‌یابد. در صورت عدم وجود رشته در همان استان، وزارتین می‌توانند در نزدیک‌ترین مؤسسه‌های واقع در استان‌های هم‌جوار این ظرفیت را اختصاص دهند.

ج - در آزمون‌های کارشناسی‌ارشد ناپیوسته و دکتری تخصصی و نیز دستیاری گروه پزشکی و دامپزشکی حداکثر سقف ظرفیت پذیرش دانشجوی استعداد درخشان که مشمولین آن توسط شورای هدایت استعداد‌های درخشان تعیین می‌شود، حداکثر تا ۵ درصد مازاد بر ظرفیت هر کدرشته‌محل می‌باشد که حسب مورد با نظارت کامل سازمان یا مرکز انجام می‌شود.

ح - سهمیه‌های مصوب برای بلایای طبیعی در آزمون سراسری مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی به قوت خود باقی است. این سهمیه به صورت مازاد بر ظرفیت توسط سازمان تخصیص داده می‌شود.

ماده ۵- حدنصاب‌ها:

الف - حدنصاب مربوط به ایثارگران در تمامی آزمون‌ها ۸۵ درصد حدنصاب‌گزینش آزاد است.

ب - حدنصاب مربوط به المپیادهای دانش‌آموزی داخلی دارای مدال‌های طلا، نقره و برنز ۹۰ درصد حدنصاب‌گزینش آزاد در کدرشته‌محل موردتقاضا است.

تبصره ۱: اگر پذیرش دانشجو در چندین مرحله صورت می‌پذیرد، حدنصاب‌های فوق در تمامی مراحل لازم‌الاجرا است.

ماده ۶- شمول این قانون برای پذیرش دانشجو در تمامی موسسه‌هایی می‌باشد که با مجوز قانونی از دفاتر گسترش وزارتین، اقدام به جذب دانشجو در هر یک از دوره‌های دایر (شامل روزانه، نوبت دوم، پردیس، ظرفیت مازاد، مجازی، غیرانتفاعی، فنی و حرفه‌ای، پیام‌نور، علمی-کاربردی، دانشگاه آزاد اسلامی و ...) می‌نمایند و پذیرش برای تمامی دوره‌ها حسب مورد توسط سازمان یا مرکز انجام می‌شود.

ماده ۷- حداکثر سه ماه بعد از تصویب این قانون، آئین‌نامه اجرایی آن حسب مورد توسط شورا تدوین و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. هرگونه تغییر در آئین‌نامه اجرایی، یک سال پس از تصویب آن برای اعتبار می‌یابد.

تبصره ۱: شورا می‌تواند دستورالعمل اجرایی را به صورت کلی و یا برای هر آزمون، به صورت جداگانه تدوین نماید. شرایط و ضوابط استفاده‌کنندگان از سهمیه‌ها، گزینش علمی، تعداد دفعات مجاز شرکت مجدد پذیرفته‌شدگان در هر آزمون و ... در دستورالعمل اجرایی تعیین می‌شود.

تبصره ۲: هر داوطلب فقط یکبار مجاز به استفاده از سهمیه (به استثناء سهمیه مناطق) در هر مقطع تحصیلی است.

ماده ۸- مصوبه تسهیلات فرزندان اعضاء هیئت‌علمی از زمان اجرای این قانون لغو می‌شود.

ماده ۹- سنجش و پذیرش دانشجو در کلیه مقاطع و دوره‌های آموزش عالی بر اساس این قانون و قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی مصوب شهریور سال ۱۳۹۲ (به استثناء ماده ۷ آن) و قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب اسفند سال ۱۳۹۴ (به استثناء ماده ۶ آن)، مجلس شورای اسلامی انجام می‌شود.

تبصره ۱: تصمیم‌گیری در خصوص سایر شرایط و ضوابط پذیرش دانشجو از قبیل تعیین حدنصاب نمره علمی در مراحل مختلف آزمون‌ها که در قوانین مندرج در ماده ۹ درج نشده است، بر عهده شورا خواهد بود.

ماده ۱۰- تمامی قوانین و مقررات مصوب ابلاغی مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و کمیته‌های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای هدایت استعداد‌های درخشان در خصوص نحوه اعمال سهمیه‌ها در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی (شامل بومی‌گزینی، قانون عدالت آموزشی، سهمیه‌های مندرج در قانون خدمات‌رسانی به ایثارگران و اصلاحات بعدی آن، قانون ورود رزمندگان به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، سهمیه‌های مربوط به کارگر نمونه، قهرمانان ورزشی، حافظان قرآن، دانشجوی نمونه کشوری، بهیاری و ...) لغو و این قانون جایگزین آنها می‌شود و پس از آن امکان ایجاد هیچ‌گونه سهمیه جدیدی به جز موارد مندرج در این قانون وجود ندارد.